

tym co do uczciwego życia należy. Ale skrzętnego starania na to trzeba, iżby się, jeśli nie w dogodnym, w znośnym przynajmniej stanie widział. W tym zaś będąc, nie trzeba się dać zaciekać coraz wzmagającemu się pragnieniu lepszego bycia, przyrównywać bowiem to, czym być możesz, z tym czym jesteś, wiele, co chcemy nieprzyjdzie, a mało co mamy, w oczach naszych uszczupli się i zmniejszy.

Nieprzewidziane przypadki gwałtownością swoją najcięższe zadają ciosy. Ale ta gwałtowność po większej części z winy także naszej pochodzi. Człowiek dobrze myślący takowych przypadków niezna, bo lubo rzeczy, która nam przypada przewidzieć niemogli, w umyśle jednak na zniesienie, gdyby przypaść mogła przygotowanym był. Gdy używasz naczynia glinianego (mówi Epiktet) myśl za każdym ugięciem, iż stłuc się może, a gdy się stłucze, zadziwionym niebędziesz. Toż samo przy rozpoczęciu działań naszych, przy mnożeniu rodu, nabyciu dóbr, łask Pańskich osobliwie, myślimy, a ulżemy wiele z tego ciężaru, który wielokrotnie cierpliwość nasza zność musi.

Nayboleśniejsza strata powinowatych, lub przyjaciela. Nieczułe się serca dziwki temu mogą, iż w równej kładę szali krew z związkiem przyjaźni, ale kto przyjaźń prawdziwie zna, ten mój sposób myślenia usprawiedliwi, a może i doda, iż czulsza niekiedy strata takowa bywa nad wszystkie inne.

Przyczyny boleści, które z skażonych źródeł dumy, łakomstwa, zemsty, zazdrości pochodzą, niegodne są zastanowienia; przyznać ie nie ulżywać i śłodzić należy, na tym albowiem prawdziwa nauka obyczajności zawisła, iżby iak do cnoty objawieniem iej pożytkow wieść i zbliżyć, od zbrodni przełożeniem nieuchronnych, które za sobą wiedzie, szkod i nieszczęść odstręczać.